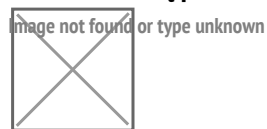


sobota, 15.01.2022

155 LAT PARAFII KRASZEWICE

Rys historyczny parafii Kraszewice

Kraszewice filią parafii Giżyce



Początkowo Kraszewice i okoliczne wsie należały do parafii w Giżycach, gdzie kościół został niefortunnie zlokalizowany na północno-zachodnim skraju rozległej parafii. Dlatego mieszkańcy wsi najdalej położonych od kościoła parafialnego: Kraszewic, Czajkowa, Kuźnicy Grabowskiej, Głuszyny w 1641 r. zbudowali mały, drewniany kościółek w Kraszewicach. Kościół ten był uważany przez władze kościelne jako filialny w stosunku giżyckiego kościoła parafialnego. Od tego czasu toczył się spór o odrębną parafię w Kraszewicach. Niektórzy proboszczowie parafii giżyckiej, w tym sporze solidaryzowali się z ludnością oddalonych od Giżyc miejscowości. Przykładem takiego stanowiska, popartego konkretną decyzją, było postanowienie ks. Ludwika Krajewskiego proboszcza giżyckiego, który w 1817 r. sam osiadł w Kraszewicach, a w Giżycach utrzymywał wikarego. Parafia była zatem filią par. Giżyce / diec. włocławska/ ale już od r. 1654 miała swe granice, oddzielne akta urodzonych, zaślubionych i zmarłych. Patronem Kościoła byli św. Ap. Piotr i Paweł oraz św. Katarzyna. 4 grudnia 1654 dnia arcybiskup gnieźnieński Andrzej Leszczyński ustalił tutaj kościół filialny, samodzielny pod zarządem wikariuszy wieczystych, których reprezentowali plebani giżyccy, pobierając połowę wszelkich stąd dochodów. Pierwotnie parafia należała bowiem do archidiecezji gnieźnieńskiej.

Ówczesna kraszewicka parafia obejmowała wszystkie miejscowości należące obecnie do gmin Czajków i Kraszewic, z wyjątkiem: Mącznik, Raławic, Renty, Jażwin i Nieszkodni.

1808 Kodeks Napoleona

Co najmniej od 1808 komendarz kraszewicki ks. Stanisław Kostka Górski sprawował jednocześnie obowiązki urzędnika stanu cywilnego sprawował zgodnie z zapisami Kodeksu Napoleona. Od 28 kwietnia 1812 parafią kierował ks. Antoni Rytterski (?) a od 26 kwietnia 1815 ks. Jan Ludwik Krajewski.

1818 w diecezji kujawsko-kaliskiej

Od roku 1818 parafia została włączona do dekanatu wieruszowskiego diecezji kujawsko-kaliskiej. Proboszczem w roku 1824 był ks. Hipolit Chrzanowski.

Samodzielna parafia

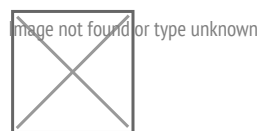
Za datę utworzenia parafii przyjmuje się dzień 21 stycznia 1867r., gdy biskup pismem wzywa konsystorz kaliski, by wydał aplikatę przy kościele parafialnym w Kraszewicach etatowemu wikariuszowi, ks. Klemensowi Brzozowskiemu. Prawdopodobnie aż do roku 1872 kościół

PARAFIA PW. ŚW. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA Kościoła giżyckiego, odtąd wyniesiony został ul. Szkolna 2, 67-523 KRASZEWICE
Kraszewicki wosłał w osłuch. Północ. Pawła którego wcielone zostały miejscowości: Basie, Brzeziny, Czajków, Głuszyna, Jelenie, Jeziorki, Kałuży, Klon, Kraszewice, Kuźnica Grabowska, Łuszczki, Michałów, Mielcuchy, Muchy, Radziwiły, Salamony, Smolarnia i Zdych. Kościół kraszewicki drewniany wystawiony został zapewne na początku wieku XVIII nowo odbudowany pod tyt. św. Katarzyny nakładem rządcy, ks. Wawrzyńca Malinowskiego (ur. 10.08.1810, św. 1835 prałat honorowy kolegiaty kaliskiej od 1872) gruntownie został zrestaurowany i wewnątrz pięknie przyozdobiony (Rubryc. dyec. kuj -kal. z r. 1875 f. 58 i z r. 1878 f. 68. 69).

Parafia Kraszewice pod koniec XIX wieku

W 1896 roku parafia Kraszewice liczyła 7600 wiernych. Administratorem parafii był od 1888 ks. Piotr Gutman (ur. 1857, św. 1880) a funkcje wikariusza pełnił na pierwszej parafii ks. Kazimierz Głowacki (ur. 1873, św. 95).

W skład parafii wchodziły następujące wsie i osady: Kraszewice, Kuźnica Grabowska, Głuszyna, Muchy, Salamony, Czajków, Mielcuchy, Klon, Jelenie, Brzeziny, Smolarnia, Kuźnica, Bigosy, Tułazy, Zdychy, Marki, Kędzie, Łuszczki, Niedzwiedzie, Załomskie, Holendry Salamońskie, Wysoty, Gałki, Brzazgały, Zabłockie, Smugi, Sibińskie, Krośle, Dubisy, Bolki, Wyrwasy, Lemiesze, Michałów, Niemcy, Niedzwiedek, Zadki Dziwińskie i Studziańskie, Folusz, Jeziorki, Wierzbie.



Parafia Kraszewice w wolnej Polsce

Po odzyskaniu niepodległości terytorium parafii uległo uszczupleniu. 15 listopada 1919 roku została erygowana Parafia Czajków pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa i Męczennika. Wydzielił ją Biskup Włocławski Stanisław Zdzitowiecki w całości z parafii Kraszewice. Parafia objęła swoim zasięgiem następujące wsie: Czajków. Klon, Michałów, Mielcuchy, Muchy i Salamony. Od 28 października 1925 parafia Kraszewice weszła w skład powstałej diecezji częstochowskiej.

Parafia Kraszewice przed II wojną światową

Przed II wojną światową a dokładnie w 1936 roku proboszczem był ks. Leon Kempski (ur. 28.03.1867, św. 1890). Funkcje te pełnił w Kraszewicach od 1925 roku. W posłudze kapłańskiej pomagali mu wikariusze: od 1932 ks. Józef Cieślak (ur. 14.12.1906, św. 1932) a od 1936 ks. Marian Iwański (ur. 23.01.1903, św. 1935). Parafia w 1936 roku liczyła 4907 wiernych (Kraszewice 2054, Głuszyna 653, Jelenie 865, kuźnica Grabowska 921, Klon 175, Smolarnia 239). W Kraszewicach istniała poczta i telefon a z telegrafu można było skorzystać w Grabowie. Na terenie parafii działały cztery szkoły: w Kraszewicach (7 klas), w Głuszynie (1 klasa), w Kuźnicy Grabowskiej i Jeleniach (dwuklasowe). Od 1937 roku parafie objął ks. Franciszek Strugała a ks. Leon Kempski nadal mieszkał w parafii do 1939 roku. Schematyzmy Diecezji Częstochowskiej przynoszą nam informacje na temat ludności naszej parafii przed II wojną światową.

<u>Lata</u>	<u>ogółem</u>	<u>katolicka</u>	<u>niekatolicka</u>	<u>żydowska</u>
1931-1932	4469	4325	12	132
1934-1936	5051	4907	12	132

Tragiczny czas okupacji

___ W okresie okupacji hitlerowskiej została zahamowana zewnętrzna działalność kościelna.. Z terenów włączonych do Warthegau (Kreis Velun) wszyscy kapłani zostali wywiezieni do obozu koncentracyjnego w Dachau, spośród których większość zostało zamordowanych. Na terenie powiatu wieluńskiego pozostała tylko jedna parafia w Rudzie k. Wielunia. Dwaj zamordowani w Dachau kapłani częstochowscy - ks. Maksymilian Binkiewicz i ks. Ludwik Gietyngier zostali ogłoszeni błogosławionymi przez papieża Jana Pawła II w Warszawie w dniu 13 czerwca 1999 r. Natomiast ks. Stefan Jarzębiński, ks. Stanisław Ogłaza i ks. Franciszek Strugała zostali uznani jako Słudzy Boży. Proboszcz parafii Kraszewice ks. Franciszek Strugała urodził w 23.03.1904 r. w m. Jaworzno w powiecie chrzanowskim. Świecenia kapłańskie przyjął 9 czerwca 1929 r. Został aresztowany 6 października 1941 r. i osadzony w obozie przejściowym Konstantynów. Następnie 30 października 1941 r. przewieziono go do Dachau (nr. obozowy 28313), gdzie zmarł 2 kwietnia 1942r.

Tak opisał ks. Sapota dzieje parafii kraszewickiej w okresie okupacji - wyciąg z archiwum parafialnego (26.11.1952) „ Z chwilą aresztowania proboszcza kościół został zamknięty i zapieczętowany. W tym czasie został doszczętnie ogołocony, sprofanowany poprzez rozsypanie Postaci Eucharystycznych od stopni ołtarza do zachrystii. Pod koniec wojny kościół został zamieniony na obóz dla Żydów, którzy ponad 2 miesiące byli całkowicie izolowani od świata. Po ich wywiezieniu kościół ponownie zamknięto. W czasie wojny wierni katolicy pozbawieni byli posług religijnych. Niektórzy udawali się do odległego Mikstatu, aby tam przystąpić do Świętych Sakramentów. Dzieci do I Spowiedzi i Komunii Świętej przygotowywał Władysław Jura z Kuźnicy Grabowskiej, poczym przewoził je wozem do Mikstatu gdzie przystępowały do I Komunii Świętej. Co pewien czas (około miesiąca) przyjeżdżał z Rudy ks. Kubica, który w sąsiedniej szkole chrzczył dzieci i zaopatrywał chorych”.

Żydowskie getto na kraszewickiej plebanii

Informacje na powyższy temat znajdziemy we wspomnieniach wieloletniego kierownika kraszewickiej szkoły p. Leona Nalepy. Przytoczmy ich dłuższe fragmenty dotyczące żydowskiego „getta” „W najobszerniejszych pokojach plebani z desek przybitych na sztorc do podłogi zrobiono przegrody, w które nałożono słomy do spania. W tak urządzonych koszarach ulokowano wszystkich Żydów. Wyznaczono kierownika (coś w rodzaju sołtysa), który był odpowiedzialny za ład i porządek, a przede wszystkim za stan ilościowy powierzonych mu ludzi. Mieszkańcy wsi przychodzili nieszczęśliwym z pomocą przez dostarczanie żywności. Żydzi mieli pieniądze i płacili, ale byli tacy ludzie, którzy udzielali chleba bezpłatnie.

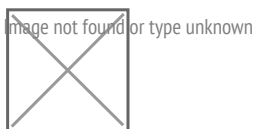
Pewnego dnia zajęchało przed plebanię parę ciężarowych, krytych samochodów, w których znajdowali się Żydzi - prawdopodobnie z Działoszyna i Lututowa. Wszystkich wpędzono na plebanię i połączono z miejscowymi Żydami. Następnie polecono zostawić na miejscu swoje paczki i ustawić się w szeregu na dworze...Kiedy już wszyscy byli ustawieni, otworzyły się drzwi kościoła i na komendę uzbrojonych żandarmów orszak ruszył w tym kierunku. Na twarzach konwojowanych malowało się przerażenie. Jedna z kobiet zaczęła strasznie krzyczeć. Podskoczył do niej żandarm. Kilka uderzeń nagle po plecach. Zapanowała grobowa cisza. Po twarzach niektórych kobiet płynęły łzy. Wszyscy weszli do kościoła. Drzwi zamknięto. Postawiono przy nich straż. Była godzina wieczorna....

cmentarza kościelnego podjeżdżały samochody. Z kościoła w asyście prężących się żandarmów snuły się zgnębione postacie ludzkie w kierunku wozów, na które trzeba było z trudem wdrapywać się, gdyż kłapa tylna nie została opuszczona. Obok stało dwóch drabów z nahajami w rękach: kto nie mógł od razu wejść- spadały na niego okropne ciosy. Gorzej było z kobietami. Przy tej operacji znalazł się również komisarz gminy nazwiskiem Weber, który miał opinię dobrego człowieka. On chwycił kobiety i dzieci za ręce i pomagał im wgramolić się na samochód:, w ten sposób oszczędzał ofiarom ciężkich ciosów...

Samochody wypełnione bardzo szczelnie ludzkimi istotami odjechały. W parę minut po odejściu transportu na plebani rozległy się dwa strzały. Wszyscy byli ciekawi, co one miały znaczyć. Okazało się później, że zostały zastrzelone dwie żydowskie dziewczyny, które ukryły się pod sceną w sali widowiskowej. Żandarmi je znaleźli, wyprowadzili na podwórze i natychmiast zabili.”

Parafia Kraszewice po wojnie

„Po ukończeniu działań wojennych w powiecie wieluńskim dekretem Biskupa Ordynariusza dr. Teofila Kubiny został mianowany administratorem parafii ks. Stanisław Sapota, który przybył do Kraszewic 1 marca 1945 roku. Po oczyszczeniu wnętrza Kościoła rozpoczęła się normalna Służba Boża. Ciężkie to były chwile, czego dowodem niech będą fakty ; np. w roku 1945 w Wielkim Poście w Grobie P.J. wystawienie odbyło się w monstrancji z drewna wykonanej przez miejscowego stolarza p. Saganowskiego, natomiast melchizedech wykonany został z łuski od kuli. Puszka do rozdzielania Komunii Świętej była szklana a kielich przerobiony z lichtarza na świecę. Jednak dzięki ofiarności i zrozumieniu parafian wszelkie braki usunięto. Zaopatrzone kościół w szaty i naczynia liturgiczne. Zakupiono także komplet ławek do kościoła, a w odlewni dzwonów we Wrocławiu zakupiono 2 nowe dzwony. Następnie przystąpiono do wykończenia plebani, którą jeszcze przed wojną podniósł o piętro ks. prob. Strugała, który nie mógł dokończyć budowy. Wykończono więc całe I piętro, dając wewnętrzne ściany i tynki, schody, podłogi, okna, piece i taras. Parter uporządkowano zwłaszcza salę parafialną i scenę. Po skanalizowaniu plebani i jej uprzedniej elektryfikacji (energii elektrycznej bezpłatnie udziela Józef Zabiegała.) zakończono remont. Budynki gospodarcze pokryto dachówkami, założono 1300 metrów bieżących siatki drucianej na cmentarzu i jako ogrodzenie ogrodu plebańskiego. Sad założony w latach 1945-46 stał się prawdziwą ozdobą parafii”.



Parafia Kraszewice - współcześnie

W parafii obecnie funkcjonuje kościół parafialny p.w. świętych Apostołów Piotra i Pawła oraz kaplica w Głuszynie p.w. Narodzenia NMP. Odpusty: św. Apostołów Piotra i Pawła – 29 czerwca i św. Rocha – 16 sierpnia. Parafia liczy ok. 3 tys wiernych.

Ikonografia: :Magdalena Jeziorna

Bibliografia:

Karwowski S., Grabów w dawnej ziemi wieluńskiej, Poznań 1890

Archiwum parafii Kraszewice

Rocznik Diecezji Włocławskiej, Rok 1983

Schematismus Dioecesis Częstochoviensis (lata 1896 i 1936)

1. Jan Związek, Biskup Teodor Kubina rodak świętochłowski - pierwszy biskup częstochowski (referat wygłoszony na uroczystej sesji rady miasta Świętochłowic w dniu 3 lutego 2001 r.)

Kazimierz Śmigiel, Kościół katolicki w tzw. okręgu Warty, 1939-1945, 1979

Królestwie Polskie, Rocznik instytutów religijnych i edukacyjnych w; Komisja Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, W-wa 1824

Jana Łaskiego Liber beneficiorum archidiecezyi gnieźnieńskiej; Joannis de Lasco Liber beneficiorum Archidioecesis Gnesnensis; Liber beneficiorum archidiecezyi gnieźnieńskiej t.2

Dane dotyczące dziejów parafii są niepełne i będą przez autora uzupełniane.